

COLUMN

Als je mocht terugkeren in de geschiedenis, in welk tijdsgewricht zou je dan willen terecht komen? En als je dan een vlieg was, welke belangrijke bespreking zou je willen bijwonen? Mijn partijvoorzitter zou wellicht kiezen voor de Romeinse periode en eens rondom keizer Augustus vliegen. Misschien kiezen veel gelovigen ervoor zo'n tweeduizend jaar in de tijd terug te keren. Ikzelf niet. Geef mij maar Gödel. Kurt Gödel. Circelend rond hem zou ik al zijn intieme gesprekken met Albert Einstein willen afluisteren.

Wetenschap en geloof

Ik geef het toe, tot voor enkele maanden kende ik Gödel niet. Petra De Sutter (*hoogleraar gynaecologie aan de UGent en senator voor Groen, nvdr*) liet zijn naam vallen op twitter naar aanleiding van een stuk dat ik op knack.be had gepleegd. Na mijn interview in *Tertio* (nr. 789 van 25/3/15, *nvdr*), waarin ik zei: "De vooruitgang in de wetenschap stopt niet, maar de vragen blijven komen. Het ontrafelen van het DNA of van het heelal roepen steeds nieuwe vragen op. Wiskunde is de meest exacte wetenschap en toch heeft die het over oneindigheid, een heel abstract begrip", schreef ik een column op knack.be.

“Evolutie van wiskundige tot filosoof.”

Ik pik er een citaat uit: "Maar als de wetenschap neerbuigend doet over geloof, heeft ze ook een probleem. Ze maakt immers gebruik van begrippen die evenzeer niet tastbaar zijn en noodzakelijk om het ganse paradigma overeind te houden. Zeker de relativiteitstheorie van Einstein vergt nogal wat verbeeldingskracht om een nochtans coherente wetenschappelijk gefundeerde theorie te vatten. Zonder 'nul' of 'oneindigheid' stonden we nergens in de wiskunde... en het Geloof. Het intrigeert me dus hoe dogma's, axioma's zijn en omgekeerd. Misschien is God wel een wiskundige. De les is dat beide respect voor elkaar moeten hebben."

Grenzen aan rationaliteit

Hierop reageerde De Sutter met "Gödel". Sindsdien verdiepte ik me wat in zijn leven. Gödels leven en werk, en zijn belang voor de mensheid samenvatten in een paar zinnen is onmogelijk.

Kurt Gödel verdient meer erkenning

De man staat op gelijke voet met Einstein, ook al is hij amper bekend. Gödels werk gaat over de pure wiskunde: "de onvolledigheidsstellingen van Gödel". In gewone mensentaal: de wiskunde kan niet in een formeel keurslijf worden gedwongen. Er zijn grenzen aan rationaliteit. Er zijn waarheden binnen de wiskunde die niet bewezen kunnen worden. Wiskunde is niet per-

fect. Dat bewees Gödel en dat deed de wetenschap op zijn grondvesten daveren. Gödel evolueerde van wiskundige naar filosoof, terwijl die opdeling voor hem niet bestond.

Complementair

Hij sprak geregeld met zijn collega en vriend Einstein tijdens de lange wandelingen op *Princeton*

Kurt Gödel (l) moet met Albert Einstein (r) geregeld over God hebben gediscussieerd. Hij was theïst en probeerde een ontologisch bewijs te ontwikkelen om het bestaan van God aan te tonen. © RR

LOUIS IDE

Arts en algemeen secretaris van de N-VA.

University. De wiskundige en de natuurkundige waren volgens hoogleraar economie en tijdgenoot Oskar Morgenstern perfect complementair, ook al hadden ze tegengestelde meningen en twee totaal verschillende persoonlijkheden. Maar de gesprekken gingen niet alleen over de relativiteitstheorie, het ging ook over geloof en religie. Gödel was theïst en probeerde een ontologisch bewijs te ontwikkelen om het bestaan van God aan te tonen. Hij geloofde in een persoonlijke God, maar had schrik te worden uitgelachen, mocht hij daarmee te koop lopen. Hij moet hierover geregeld gediscussieerd hebben met Einstein, die veeleer in een onpersoonlijke god geloofde, een beetje zoals Spinoza.

“Schrik te worden uitgelachen voor geloof in persoonlijke God.”

Vergeetput

In brieven aan zijn moeder uitte Gödel zijn ergernis over de aanhoudende drang van filosofen om te bewijzen dat er geen God bestaat. Hij vond dat niet correct. Je zou dus kunnen spreken van een zeker vooroordeel in de filosofie. Misschien is Gödel daar ook hier en nu slachtoffer van. In de huidige intellectuele context waar kosmoloog Stephen Hawking en co de toon zetten, sukkelde Gödel in de vergeetput.

Tijd

Wie weet kan ik wel een vlieg zijn die terugkeert in de tijd, want Gödel boog zich ook over het concept tijd, waarvan Einstein zei dat het een belangrijke bijdrage vormde aan de algemene relativiteitstheorie. En als ik geen vlieg kan zijn, is Gödel op zijn minst veel meer erkenning waard.

Uw reacties zijn welkom op redactie@tertio.be

DE WEEK IN EEN OOGOPSLAG

BRONNEN / KERKNET, EIGEN BERICHTGEVING, KN, RADIO VATICAN

Di 24/5 Paus Franciscus steunt de eerste VN-top voor de bevordering van de samenwerking tussen landen, internationale en humanitaire organisaties, die gisteren en vandaag plaatsvindt in Istanbul. In een boodschap betreurt hij dat commerciële en ideologische belangen de humanitaire hulpverlening vaak in de weg staan. De paus roept ook op tot een grondige verandering van "onze levensstijl, onze politieke en economische keuzes en onze houding van culturele superioriteit".

Wo 25/5 Voor kardinaal Robert Sarah, prefect van de Congregatie voor de Goddelijke Eredienst, wil de genderideologie de mens scheiden van de seksualiteit, wat volgens hem voert naar de vernietiging van het gezin, de christelijke antropologie en uiteindelijk weg van Gods plan. De kardinaal, een van de hoogste gezagsdragers in de Vaticaanse Curie, deed zijn uitspraken gisteren tijdens een voordracht aan de Katholieke Universiteit van Avila, Spanje.

Do 26/5 De christelijke vakbond ACV behaalt bij de sociale verkiezingen zowel in Vlaanderen en Wallonië een

volstreekte meerderheid: 55,85 procent van de zetels voor de ondernemingsraad (OR) en 57,9 procent van de zetels voor het Comité Preventie en Bescherming op het Werk (CPBW). Het ABVV haalt 33,80 procent en het ACLVB 8,83 procent bij de OR. Bij het CPBW zijn dat 33,58 procent en 8,45 procent.

Vr 27/5 Polen bereidt zich volop voor op de Wereldjongerendagen en de komst van paus Franciscus. Uit voorzorg zal het vanaf 4 juli het Schengenverdrag opschorten en zijn grenzen sluiten. Intussen onderstreept kardinaal Stanislaw Dziwisz, aartsbisschop van Krakau en gastheer, de afhankelijkheid van de Poolse jeugd aan de huidige paus. De voormalige privé-secretaris van paus Johannes Paulus II ziet vele gelijkenissen tussen deze en de huidige Petrus, onder meer de liefde voor de jeugd.

Za 28/5 Russisch president Vladimir Poetin bezoekt op het Griekse eiland Berg Athos een Russisch orthodox klooster. Hij looft er het belang van de orthodoxie op dit ogenblik van de geschiedenis, de spirituele verheffing en het morele leiderschap van de monastieke

gemeenschappen op het eiland. Poetin doet zijn uitspraken na een eucharistieviering ter zijner ere waarbij hij op de bisschopszetel mocht plaatsnemen.

Zo 29/5 In Rome zijn duizenden diakens en hun gezinnen van over de hele wereld samen in het kader van het jubeljaar van de barmhartigheid. Paus Franciscus roept hen tijdens een dankviering op geen imitatoren te zijn van de priesters maar van Christus. De paus legt onder meer de nadruk op grote beschikbaarheid en milde aandacht voor elkeen die op hen een beroep doet. Vandaag zijn er wereldwijd om en bij de 40.000 permanente diakens, onder wie zo'n 600 in België.

Ma 30/5 De bisschoppen van de Filipijnen zullen zich tot het uiterste verzetten tegen de plannen van de pas verkozen president Rodrigo Duterte, die de doodstraf opnieuw wil invoeren in de strijd tegen criminaliteit. Aartsbisschop Ramon Arguelles van Lipa laat zelfs weten desnoods net als de heilige Maximiliaan Kolbe in de dodencel de plaats te zullen innemen van gevangenen die moeten sterven. (GDK)